

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/14/2017
Identifikačné číslo spisu: 5113224146
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5113224146.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mgr. Michal Miho, Mariánske námestia 20, 010 01 Žilina, správca konkurznej podstaty úpadcu Ing. Jaroslav Širo, s obchodným menom PROMT, 010 04 Ovčiarско 138, IČO: 33 378 339 (podnikateľ ukončil podnikateľskú činnosť ku dňu 30.09.2012), zastúpeného JUDr. Katarínou Jančárovou, advokátkou, Legionárska 618, 911 01 Trenčín, proti žalovanej: Y. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. J. XXX/X, XXX XX Z., prechodne bytom X C. V. G., B., PE XX X HS, P. X., štátna občianka Slovenskej republiky, zastúpenej JUDr. Ivanom Pádejom, advokátom - AK s.r.o., Krížna 336/2, 017 01 Považská Bystrica, IČO: 36 863 041, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Žilina, pod sp. zn. 38Cbi/7/2013, o dovolaní Ing. Dušana Kondrlíka CSc., s obchodným menom INTERSTAV, Jesenského 23, 955 01 Topoľčany, IČO: 36 884 359, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Slávik a partneri, s.r.o., nám. M.R. Štefánika 3, 955 01 Topoľčany, IČO 36 861 375, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 30. novembra 2015, č. k. 14CoKR/5/2015-303, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie Ing. Dušana Kondrlíka CSc., s obchodným menom INTERSTAV z a m i e t a .
- II. Žalovaná m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina uznesením zo dňa 16.01.2014, č. k. 38Cbi/7/2013-289, pripustil vstup vedľajšieho účastníka Ing. Dušana Kondrlíka CSc., INTERSTAV, Jesenského 23, 955 01 Topoľčany, IČO: 36 884 359 (ďalej len „Ing. Dušan Kondrlík CSc., INTERSTAV“) v konaní na strane žalobcu. Súd prvej inštancie posúdil návrh Ing. Dušana Kondrlíka CSc., INTERSTAV na vstup do konania ako vedľajšieho účastníka podľa ust. § 93 ods. 1 O. s. p. V zmysle uvedeného ustanovenia skonštatoval, že nakoľko Ing. Dušan Kondrlík CSc., INTERSTAV je konkurzným veriteľom úpadcu so zistenou nezabezpečenou pohľadávkou vo výške 161.289,12 Eur, má právny záujem na výsledku konania o návrhu žalobcu v prejednávanej veci.

2. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, na odvolanie žalovanej, napadnutým uznesením zo dňa

30.11.2015, č. k. 14CoKR/5/2015-303, uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 16.01.2014, č. k. 38Cbi/7/2013-289 zmenil tak, že vedľajšie účastníctvo Ing. Dušana Kondrlíka CSc., INTERSTAV, v konaní na strane žalobcu nepripustil. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia sa odvolací súd zamerlal na vysvetlenie pojmu „právny záujem na výsledku sporu“, ktorý nie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku bližšie špecifikovaný. Podľa názoru odvolacieho súdu inštitút vedľajšieho účastníctva neslúži len na ochranu záujmov tretích osôb (vedľajšieho účastníka), ale zároveň k ochrane záujmov hlavného účastníka konania, na ktorého stranu vedľajší účastník pristúpil. Odvolací súd zdôraznil, že hlavným účelom a zmyslom vedľajšieho účastníctva, na ktorý súd musí prihliadať, je pomoc vedľajšieho účastníka jednému z účastníkov konania. K právnemu záujmu na výsledku sporu v zmysle ust. § 93 ods. 1 O. s. p. odvolací uviedol, že nestačí iba záujem materiálneho, morálneho a iného charakteru, ale tento záujem musí mať priamy dopad na hmotné právo a poukázal pritom aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.06.2009, sp. zn. 5Cdo/308/2008.

3. Odvolací súd skonštatoval, že nezistil právny záujem Ing. Dušan Kondrlík CSc., INTERSTAV na výsledku predmetného sporu o určenie neúčinnosti právneho úkonu úpadcu voči konkurzným veriteľom, ktorý je predpokladom na jeho pripustenie do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu, nakoľko sa výsledok sporu nedotkne jeho právneho postavenia. Okrem iného odvolací súd uviedol, že nebolo na mieste, aby konkurzný veriteľ vystupoval ako vedľajší účastník na strane žalobcu (správcu konkurznej podstaty úpadcu). Je predovšetkým úlohou správcu konkurznej podstaty úpadcu obhajovať záujmy všetkých konkurzných veriteľov, pričom nie je potrebné, aby títo svojou účasťou správcu v konaní podporovali. Ak samotný správca nemá osobný záujem na výsledku sporu, je tým vylúčené vedľajšie účastníctvo popri správcovi, či už tento vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného (uznesenie Najvyššieho súdu slovenskej republiky zo dňa 09.12.2009, sp. zn. 2Obo/115/2009).

4. V rámci zachovania princípu právneho štátu v súvislosti s vytvorením právnej istoty odvolací súd považoval za potrebné poukázať na ojedinelosť rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.10.2013, sp. zn. 5Obdo/6/2013, ktorým bol pripustený vstup vedľajšieho účastníka na stranu správcu v porovnaní s odlišným právnym názorom obsiahnutým v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Obo/34/2008, 2Obo/115/2009 a 1Obo/169/2010, kedy nebol vstup vedľajších účastníkov na strane správcu v incidenčných konaniach pripustený. Ústavný súd Slovenskej republiky posudzoval uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. 05. 2011, sp. zn. 1Obo/169/2010, kedy sťažnosť odmietol a stotožnil sa s argumentáciou o špecifickom postavení správcu konkurznej podstaty, ktorého úlohou je rovnako chrániť záujmy konkurzných veriteľov aj úpadcov, a to bez osobného záujmu na výsledku sporu.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal Ing. Dušan Kondrlík CSc., INTERSTAV (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v spojení s ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Dovolateľ namietal, že mu vyjadrenie žalovanej zo dňa 06.10.2014 k jeho vstupu do konania ako vedľajšieho účastníka nebolo doručené, v dôsledku čoho nemohol reagovať na jej jednotlivé tvrdenia. Zároveň dovolateľ zotrval na svojich tvrdeniach odôvodňujúcich jeho záujem na výsledku konania, ktorý nepochybne ovplyvní jeho právne postavenie v konkurze. S prihliadnutím na právny vzťah k úpadcovi, ktorý má dovolateľ ako veriteľ s nezabezpečenou pohľadávkou a jeho disponovanie dostatočným množstvom informácií o tom, čo predchádzalo odporovaným právnym úkonom, dovolateľ zdôraznil, že má osobitný záujem na vedľajšom účastníctve, ktoré by ho oprávňovalo na bezprostredné reagovanie na jednotlivé tvrdenia. Dovolateľ zastáva názor, že je v záujme veci, aby sa umožnila účasť v tomto konaní všetkým právnym subjektom, ktoré disponujú relevantnými informáciami. Opätovne sa odvolával na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.10.2013, sp. zn. 5Obdo/6/2013 a v súvislosti s uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo/115/2009 a 1Obo/169/2010 skonštatoval, že sa jedná o rozhodnutia jedného senátu, preto nepovažuje dané rozhodnutia ako ustálenú judikatúru najvyššieho súdu. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ žiadal zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne. Podľa jej názoru dovolateľ nemá právny záujem na výsledku konania, nakoľko sa nejedná o spor, ktorý by sa týkal jeho prihlásených pohľadávok. V závere uviedla, že žiada dovolanie zamietnuť ako neprípustné.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“) [ust. § 35 zákona č.

160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas Ing. Dušan Kondrlík CSc., INTERSTAV, zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie Ing. Dušana Kondrlíka CSc. INTERSTAV nie je opodstatnené.

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom od 01.01.2015 (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ust. § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O. s. p.

9. Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

10. Podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

11. Podľa ust. § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky.

12. Dovolaním napadnuté uznesenie vykazuje znaky rozhodnutia podľa ust. § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p., prípustnosť dovolania je preto daná.

13. Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. Ustanovenie § 237 O. s. p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia preto predmet konania nie je významný.

14. Pokiaľ ide o procesné vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p., dovolateľ ich v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania z týchto ustanovení preto nemožno vyvodiť. So zreteľom na obsah dovolania sa teda dovolací súd osobitne zamerl na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie taký nežiadúci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré by inak mohol v priebehu konania realizovať (ide napríklad o právo zúčastniť sa pojednávania, právo vyjadriť sa k veci, navrhovať dôkazy, podávať opravné prostriedky, etc.). Dovolací súd nemal za preukázané, že došlo v konaní k vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

15. V predmetnej veci odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na účasť konkurzného veriteľa Ing. Dušana Kondrlíka CSc., INTERSTAV, ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu /správcu konkurznej podstaty/, nakoľko v zmysle ustanovenie § 93 O. s. p. nebolo preukázané, že by mal právny záujem na výsledku sporu o určenie neúčinnosti právneho úkonu úpadcu voči konkurzným veriteľom, pretože výsledok sporu sa nedotkne jeho právneho postavenia.

16. Právnu otázku pripustenia konkurzného veriteľa ako vedľajšieho účastníka na strane správcu konkurznej podstaty posudzoval najvyšší súd vo viacerých sporoch, ktorých predmetom bolo určenie neúčinnosti právneho úkonu, vylúčenie veci z konkurznej podstaty, či sporoch o určenie pravosti

pohľadávky. Tak ako už uviedol odvolací súd, Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach spisovej značky 1Obo/169/2010, 2Obo/115/2009, 6Obo/34/2000 potvrdil uznesenia súdov prvej inštancie, ktorými nebol konkurzný veriteľ pripustený do konania ako vedľajší účastník na strane správcu konkurznej podstaty, nakoľko nebol preukázaný právny záujem na výsledku konania. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 70/202-42 bola sťažnosť vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/169/2010 odmietnutá. Opačný názor na riešenie uvedenej právnej otázky zaujal najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Obdo/6/2013. Dovolací súd ďalej poukazuje, že k uvedenej právnej otázke Najvyšší súd Slovenskej republiky prijal stanovisko č. 61, uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 7/2017. Dovolací súd zhodne s týmto stanoviskom konštatuje, že podľa ustanovenia § 93 ods. 1 a 3 O. s. p. predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu. O právny záujem ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka, pričom hlavným účelom a zmyslom vedľajšieho účastníctva je pomoc v spore jednému z účastníkov konania. Zmyslom tohto inštitútu je tak posilniť v konkrétnom konaní postavenie toho účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje. Hlavným záujmom, ktorý má konkurzný veriteľ v prebiehajúcom konaní je úspech správcu, čo môže mať vplyv na vyššie uspokojenie pohľadávky dovolateľa. Jeho pohľadávka prihlásená do konkurzu sa však čo do výšky, pravosti alebo poradia úspechom správcu v predmetnom spore nezmení. Nie je vylúčené, že konkurzný veriteľ aj napriek úspechu správcu nebude nakoniec v konkurznom konaní vôbec uspokojený. Samotný faktický záujem na výsledku konania - v tomto prípade maximalizáciu rozsahu uspokojenia konkurzného veriteľa v konkurze však nemožno zamieňať s právnym záujmom na výsledku konania. V danej veci je predmetom konania určenie neúčinnosti právnych úkonov, kde je v zásade aktívne legitimovaný iba správca konkurznej podstaty, čo vyplýva zo samotnej právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácie.

17. Dovolací súd je preto názoru, že účasť konkurzného veriteľa na základe vyššie uvedených dôvodov, ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu v predmetnom spore o určenie neúčinnosti právneho úkonu, nie je prípustná. Zároveň je potrebné dodať, že v konaní ako žalobca vystupuje správca (ako osobitný procesný subjekt podľa Stanoviská a rozhodnutia vo veciach obchodnoprávných Zbierka stanovísk NS a súdov SR 7/2017 61 ZKR), ktorý je okrem iného povinný obhajovať záujmy všetkých konkurzných veriteľov a nie je potrebné, aby v tomto jeho procesnom postavení bol správca podporovaný účasťou jednotlivých konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov na jeho strane. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s názorom vysloveným odvolacím súdom a vznesené námietky dovolateľa vyhodnotil ako nedôvodné.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v zmysle uvedených dôvodov dovolanie Ing. Dušana Kondrlíka CSc., INTERSTAV s odkazom na ustanovenie § 448 C. s. p. zamietol.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.